

Tkalčić, godišnjak Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije, 9(2005)

Radovi tiskani u devetom svesku podijeljeni su, kako je to već postalo običajem u ovoj publikaciji, na nekoliko tematskih cjelina. Prvu od njih čine povijesne rasprave, zatim slijede životopisi, arhivi i arhivsko gradivo, izvori, obljetnice i prikazi knjiga, dok se na kraju nalaze pravila i ljetopis Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije »Tkalčić« s popisom članova. Kao i prethodni svesci, i ovaj je opremljen opsežnim kazalom osoba, mjesta i pojmova, popisom fotografija, pregledom sadržaja te dopunama i ispravcima vezanim za prethodni (osmi) svezak.

Početno mjesto u cjelini povjesničkih rasprava zauzeo je članak Stanka Andrića *Benediktinski samostan Svete Margarete u Bijeli* u kojem se na temelju dostupnih vrela prikazuje povijesni razvoj spomenutog samostana u blizini Daruvara, jedinog pouzdano dokumentiranoga benediktinskog samostana na području srednjovjekovne Zagrebačke biskupije. *Otuđenje nadarbinskog zemljišta zbog poreznih opterećenja u Zagrebačkoj nadbiskupiji 1948.-1955.* Miroslava Akmadže govori o pritisku komunističkog režima na Crkvu kroz proces oduzimanja obradivog zemljišta Zagrebačkoj nadbiskupiji i župama u poslijeratnom razdoblju bilo putem direktnih konfiskacija tijekom agrarne reforme, bilo nametanjem velikih poreznih obveza nakon njezina provođenja zbog kojih su župe nadarbinska zemljišta morale ustupati seljačkim radnim zadrugama. Jure Krišto i Ivica Miškulin u članku *Špijuni na hodočašću. Euharistijski kongres u Zagrebu 1930. godine u sustavu represije nad Hrvatima*, raščlanjujući sadržaj onodobnih policijskih izvještaja, prikazuju političko ozračje u kojemu se odvijao spomenuti događaj. *Donatorska i naručiteljska djelatnost zagrebačkoga kanonika Ivana Znike* Danko Šourek svjedoči o naručiteljskim i dobročiniteljskim djelima tog donatora umjetnina s kraja XVII. i početka XX. st. i njegovom doprinosu oblikovanju kulturnog krajolika zagrebačkoga baroka. Matija Breljak u raspravi *Katedra kanonskoga prava Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, na temelju objavljenog i neobjavljenog arhivskoga gradiva, progovara o tradiciji kanonskopravne izobrazbe i znanosti na hrvatskom području, osnivačima i osnivanju Katedre kanonskoga prava u sklopu isusovačke Zagrebačke akademije te o razvoju Katedre kanonskoga prava Bogoslovnog fakulteta od osnivanja modernoga Zagrebačkog sveučilišta (1874) do današnjih dana, dok Hrvoje Petrić, na temelju izvotka iz kanonskog zapisnika koprivničke župe s početka XVII. st., raspravlja o najtežim trenucima koje je ta župa proživljavala nalazeći se na razmeđu Habsburškog i Otomanskog carstva (*Dio kanonskoga zapisnika Koprivničke župe iz 1615. godine*).

U poglavlju životopisa, Stjepan Razum tekstom *Miroslav Vuk Croata (1930.-2005.)*, *glazbeni odgojitelj i etnomuzikolog* opisuje život i djelovanje toga glazbenog odgojitelja, istraživača narodne glazbene baštine i jednog od osnivača društva »Tkalčić«, a Stjepan Kožul predstavlja šesnaestoricu članova Družbe »Braća hrvatskog zmaja«, obnašatelja službe meštra kapelana i njihovih zamjenika tijekom stotinu godina njezina postojanja (*Svećenici meštri kapelani i njihovi zamjenici u Družbi »Braća hrvatskog zmaja« (1905.-2005.)*).

U dijelu publikacije predviđenom za arhive i arhivsko gradivo, Mirjana Jurić tekstom *Arhiv župe Sv. Petra u Zagrebu* izvješćuje o postupku sređivanja, strukturi sređenoga gradiva te sadržaju skupina arhivalija koje se nalaze u spomenutoj zagrebačkoj župi, dok Tomislav Vuković u poglavlju namijenjenom objavi izvora javnosti u cijelosti

predstavlja iskaz o stanju u Križevačkoj biskupiji, koji je biskup Janko Šimrak dao istražiteljima OZNE sredinom 1945. (*Iskaz križevačkog biskupa dr. Janka Šimraka istražiteljima OZNE od 20. lipnja 1945*).

Posljednji članak prije dijela namijenjenog prikazima, *Sedamdeseta obljetnica života mons. Lovre Cindorija Stjepana Razuma*, donosi neznatno izmijenjeni govor autora na predavljanju zbornika radova izdanog u Cindorijevu čast pod naslovom *Naše domovine kinč preželni*, održanog u Mariji Bistrici potkraj 2005. godine, neznatno izmijenjene tekstove govora Agneze Szabo i Alojza Jembriha te tekst zahvale mons. Cindorija izrečene istom prigodom.

Mario Stipančević